

Aanleg van steenwegen

Heuristiek Vroegmoderne Tijd

Janna Everaert

Wegennet vóór de 18de eeuw

- ▶ Erbarmelijk wegennet in heel Europa
- ▶ Vooral aardenwegen
- ▶ Meeste verkeer via de waterwegen
- ▶ Enkel rond de grote steden en dorpskernen steenwegen
- ▶ Vanaf 16de eeuw: verplichte controle en herstelling van wegen in de Zuidelijke Nederlanden

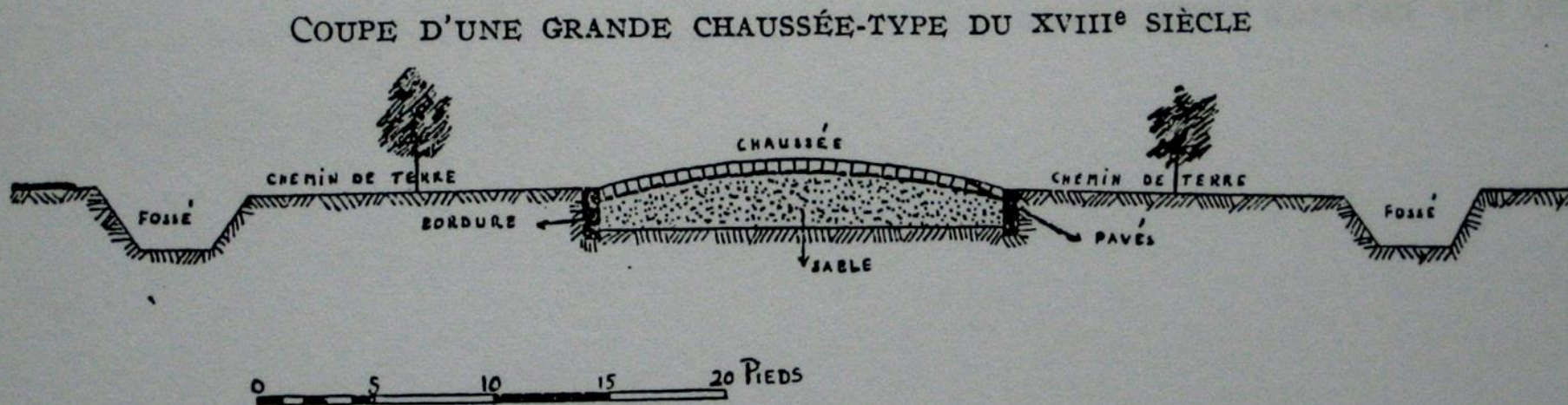

Aanleg steenwegen in de 18de eeuw

- ▶ Eerste aanzet tijdens het Anjouaanse Bewind
 - ▶ Militaire en economische motieven
- ▶ Verderzetting ‘steenwegenbeleid’ door de Oostenrijkse vorsten
 - ▶ Voornamelijk economische motieven
 - ▶ Hoogtepunt na Vrede van Aken
- ▶ aantal kilometer geplaveide steenweg
 - ▶ 1704: 240 km
 - ▶ 1748: 750 km
 - ▶ 1794: 2500 km

Voordelen van steenwegen

- Minder paarden nodig om koets te trekken
- Veiliger
- Meer reiscomfort
- Reisduur voorspelbaarder → openbaar vervoer stipter

afbeelding uit
Genicot 1938-39

Aanleg steenwegen

- ▶ Lokale regionale of gewestelijke autoriteiten
- ▶ Rol van de centrale overheid beperkt
 - ▶ Controle o.a. via octrooien
 - ▶ Initiatief voor steenwegen met bovengewestelijke belang
 - ▶ Onderhandelen of bemiddelen bij tegenkanting of conflict
- ▶ Bovengewestelijk belang versus particularisme

Onkosten en inkomsten

Steenweg naar Brussel

- ▶ Aanleg
 - ▶ Verkoop van renten
- ▶ Vaste kosten
 - ▶ Via bareelgeld
 - ▶ 1 stuiver per paard per bareel

Casus: aanleg van de Kortrijkse Steenweg (1716-1722)

Historiek

- ▶ Achtergrond: economische problemen in de kasselrij Kortrijk
- ▶ 1714: eerste voorstellen op initiatief van de kasselrij Kortrijk en de stad Kortrijk ⇔ tegenkanting Staten van Vlaanderen en kasselrij Oudburg van Gent
- ▶ 1716: octrooi aanleg toegekend
- ▶ 1718: steenweg op grondgebied kasselrij Kortrijk afgewerkt
- ▶ 1720: Staten van Vlaanderen nemen verdere afwerking op zich
- ▶ 1722: steenweg volledig klaar

Referenties

- ▶ ARICKX, Bea. *De aanleg van de steenweg Kortrijk-Gent 1716-1722*. Leuven (onuitgegeven licentiaatsverhandeling KU Leuven), 1972.
- ▶ DELAMEILLEURE, Frédéric. *Tracé, aanleg, financieel beheer en economische betekenis van de steenweg Brugge-Menen (1737-1765)*. Gent (onuitgegeven licentiaatsverhandeling Universiteit Gent), 2000.
- ▶ GENICOT. 'Études sur la construction des routes en Belgique.' In: *Bulletin de l'Institut de recherches économiques et sociales*, X, 1939, 4, pp. 421-451.
- ▶ VAN DER MEIREN, Kaatje. *Transport in Oudenaarde in de achttiende eeuw*. Gent (onuitgegeven licentiaatsverhandeling Universiteit Gent), 2000.